

Bijlage 1 – geschiedenis van het museum

Noot voor de leerkracht: waarom is het van belang om deze geschiedenis te vertellen?

Het is goed om te begrijpen dat musea geen onveranderlijke instituten zijn waar ‘de’ geschiedenis wordt verteld door een autoriteit die alles weet. Musea, ook de hele grote, zijn in oorsprong verzamelingen, bijeengebracht door mensen. En de verhalen die daar verteld worden, worden door mensen gemaakt. Een klein museum als dat van Bleiswijk staat heel dicht bij die oorsprong én ook heel dichtbij de gemeenschap van wie de geschiedenissen worden verteld.

35 jaar geleden zijn een paar mensen in Bleiswijk een Oudheidkundige Vereniging begonnen. Dat is een speciale club van mensen die meer willen weten over de geschiedenis van hun dorp of stad. Die mensen gaan dan samen heel veel lezen en spullen verzamelen over de geschiedenis. Veel dorpen en steden hebben een oudheidkundige vereniging.

Al gauw kreeg de Oudheidkundige Vereniging een eigen Oudheidkamer (1986). In die kamer maakten ze een piepklein museumpje met de oude spullen die ze verzameld hadden. En die Oudheidkamer zat zelf ook weer in een bijzonder en oud gebouw: het huis van de bovenmeester, naast Gemeenteschool 1 aan de Dorpsstraat. De school werd niet meer als school gebruikt en in het huis van de bovenmeester woonde geen meester meer.

Op de foto's in de museumkoffer kun je de oude school en het huis zien (1880).

Veel mensen vonden het heel leuk dat er nu een museum was, ook al was het maar klein. En steeds meer mensen kwamen oude spullen en foto's brengen. Soms kwamen er mensen van wie de opa en oma waren overleden, en die op zolder spullen hadden gevonden. Die dingen brachten ze naar het museum. Of mensen die gingen verhuizen, en die zeiden: deze spullen horen hier, we nemen ze niet mee. En zo kreeg het museum steeds meer spullen.

Maar toen werd de school en het huis van de bovenmeester gesloopt (in 2008, hoe lang is dat geleden?). Het museum moest toen verhuizen: ze gingen met alle spullen naar een gebouw dat vroeger een bank was geweest en dat leeg stond. Dit gebouw heet Sociaal Cultureel Centrum De Snip en zit aan de Dorpsstraat 5-7.

Wist je trouwens dat het zorgen voor dat museum heel veel werk is? En die mensen doen dat allemaal gratis want zij zijn vrijwilligers. Waarom doen zij dat?? Als je het aan ze vraagt, zeggen ze: *“Omdat ik het belangrijk vind om de geschiedenis te bewaren. En dat andere mensen, bijvoorbeeld kinderen, daar ook over kunnen horen en foto's en spullen kunnen zien. Wij hebben veel herinneringen aan vroeger, en we vinden het fijn om die door te vertellen aan anderen.”*

Maar nu moet het museum weg uit De Snip. Ook dit gebouw zal gesloopt worden. Weer moeten alle spullen worden ingepakt. In dozen en in kratten. Er komt wel een nieuwe plek voor het museum, maar voorlopig is die er nog niet.

Bijlage 2 - Museum

2 ingelijste foto's

Het huis van de bovenmeester. Op de begane grond zat de Oudheidkundige Vereniging Bleiswijk.

De gemeenteschool aan de Dorpsstraat. Hiernaast (links op de foto) stond het huis van de bovenmeester. De school is in 1880 gebouwd en in 1956 gerestaureerd.

Na de bouw van de nieuwe Anne Frankschool aan de Lijsterlaan deed de oude school nog jaren dienst als gemeenschapshuis 'De Vluchtheuvel' en bood onderdak aan een groot aantal verenigingen en stichtingen. In het woonhuis werden op de benedenverdieping de Oudheidkundige Vereniging Bleiswijk en op de bovenverdieping de Scouting gehuisvest. In 2008 is het gehele complex gesloopt.

Huishouden (vrouwenwerk)

Koffiemolen

Deze koffiemolen is ongeveer 100 tot 150 jaar oud. Het is zeker dat jullie overgrootouders zo'n ding gebruikt hebben. Vroeger kon je koffie niet gemalen kopen, je kon alleen bonen kopen, dus iedereen moest zelf malen. Deze molen moet je tussen je benen klemmen, hij wordt daarom ook wel eens schootkoffiemolen genoemd. De bonen gaan bovenin, de gemalen koffie komt in het laadje. TIP: als je koffiebonen meeneemt, kunnen de kinderen zelf wat koffie malen.

Sunlight zeep

Tegenwoordig hebben we allerlei soorten schoonmaakmiddel: wasmiddel voor in de wasmachine, wastabletten voor in de afwasmachine, afwasmiddel, flessen allesreiniger. Vroeger, 150 jaar geleden, deden ze alles met één blok zeep. De huisvrouw haalde daar een stukje af. Dat deed ze in een soort grote dichte zeef (op de foto het hele blok, maar dat schijnt niet gebruikelijk te zijn geweest), en daarmee ging ze kloppen in een emmer of teil met warm water. Vandaar de naam zeepklopper. De zeep loste op en zo kwam er schuim in het water. Daarmee kon ze de was doen, de afwas, het huis boenen, etc...

Landschap

Turf/veen

Als je nu een stukje het dorp uit gaat zie je vooral weiland en akkerland met slootjes (en op dat land staan vaak kassen). Vroeger zag het er hier anders uit. In plaats van weilanden hadden we veen. Dit zag eruit als een moeras. Er groeide riet en andere planten, je zag veel plassen, het land was nogal nat.

Toen hier mensen kwamen, gingen ze dat land droog maken door er sloten in te graven. Het water liep naar de sloten en het land werd droog. Toen ze gingen graven in de grond kwamen ze erachter dat dat hele speciale grond was. Het was een enorm dikke laag van oude planten, die vroeger hier gegroeid hadden en dood waren gegaan. Er was in duizenden jaren telkens een nieuwe laag op gekomen. Die dikke laag, die we veen noemen, kun je uitgraven en neerleggen en dan droogt het. Het gedroogde veen noemen we turf. Turf kon je in de kachel stoppen want het brandde goed. Of nou ja, goed: er kwam veel dikke stinkende rook vanaf. Maar ze hadden niks anders en het gaf in ieder geval warmte.

Spelen en vrije tijd

Bikkelspel

Het bikkelspel is al héél oud (meer dan 2000 jaar)! Vroeger deden ze het met botjes van een schaap. Deze vier bikkels zijn van metaal gemaakt. Ze zijn van de oudtante van de vrouw van de voorzitter van het museum geweest. Zij heeft hier nog mee gespeeld. De spelregels zijn nogal ingewikkeld. Het komt erop neer dat je eerst de bikkels omhoog moet gooien (vijf, er ontbreekt er dus eentje uit dit spel), en dan op de rug van je hand opvangen. Daarna moet je die bikkels omhoog wippen en dan in de palm van je hand opvangen. Er zijn allerlei regels wat je moet doen met de bikkels die je niet hebt opgevangen. Het 'opvangen' op de rug van je hand is erg moeilijk!

Houten schaatsen

Vroeger schaatste iedereen op zulke schaatsen. Je moest ze onder je schoen binden. Sommige mensen noemden ze gewoon 'houtjes'. Als je oudere mensen vraagt naar het schaatsen, dan hebben ze hier vaak wel verhalen over! Een mevrouw uit Nootdorp vertelt: *"Die schaatsen heb ik nog gebruikt. Toen ik jong was, kwamen die witte kunstschaatsen en noren net opzetten, maar die waren erg duur. Mijn ouders hadden daar geen geld voor, die paar keer per jaar dat we gingen schaatsen. Dat was in de jaren '70. Ik vond het schaatsen nooit leuk, kreeg altijd al snel hele koude voeten en tenen, dus hield ik het nooit lang vol. We hebben wel in een winter ooit op de straat kunnen schaatsen. Toen had het zo erg gevoren nadat er sneeuw gevallen was, dat we op de schaats naar school zijn gegaan."*

En een meneer vertelt ook nog dat de houten schaatsen bij hun thuis geen houtjes werden genoemd, maar gewoon friezen of later houten noren. *"Een ramp waren de herhaaldelijk brekende bandjes en het steeds weer opnieuw moeten onderbinden met verstijfde vingers van de kou..."*

Knikkerzak met knikkers van klei en van glas

In deze knikkerzak zit oud en nieuw bij elkaar. Zo'n zak werd meestal door moeder gemaakt van een oud lapje. Het knikkerspel is eeuwenoud. Machines voor het maken van glazen knikkers bestaan sinds 1890. De knikkers van klei zijn ouder, en die van glas waren vroeger ook duurder. Maar knikkeren is natuurlijk toch een goedkoop soort speelgoed en, net als tolleren, deed je dat buiten. De regels verschillen van dorp tot dorp en soms van school tot school. Wat zijn de regels op jullie school?

Blokkendoos met sprookjes

Ken je deze sprookjes? Roodkapje, Assepoester, Hans en Grietje, Klein Duimpje, de Gelaarsde Kat, de Wolf en de Zeven Geitjes? Iemand die nu zo oud is als je oma heeft hiermee gespeeld. Op de achterkant van de doos staat Haitsma. Haitsma had in de oorlog een timmerbedrijf en maakte en verkocht houten speelgoed.

Medaille rood-wit-blauw Prins Willem-Alexander 27 april 1967

Deze medaille was ter gelegenheid van de geboorte van de prins. Nu is hij koning. Hoeveel jaar is dit geleden...? Wie zou deze medaille gedragen hebben?

Medaille oranje Rottemeren 30 april 1968 wandeltocht 18 km

Deze medaille heeft iemand gekregen (hoeveel jaar geleden....?) toen hij of zij een wandeltocht van 18 km had gemaakt.

School

Boekje 'Leren lezen' groep 4

De dochter van de voorzitter van het museum heeft hiermee leren lezen.

Naam:	Naam:
Naam:	Naam:
Naam:	Naam:
Naam:	Naam:

Bijlage 4

Oude foto

Dit was het huis van de meester. In dit huis zat het museum.

Oude foto

Dit was de oude school. Naast de school stond het huis van de meester.

Koffiemolen

Dit is een oude koffiemolen. Je moet hem tussen je benen houden.

Zeep

Dit is oude zeep. Je kon er kleren mee wassen en de afwas doen en het huis schoonmaken.

Turf

Turf is oude planten. De mensen deden dit in de kachel. Het kon branden.

Bikkels

Dit is een heel oud spel. Vroeger was het van botjes gemaakt. 1 bikkel is kwijt.

Schaatsen

Alle mensen hadden zulke schaatsen. Ze zaten onder je schoenen.

Knikkerzak met knikkers

Er zijn knikkers van klei en van glas. De knikkers van klei zijn het oudst.

Blokkendoos met sprookjes

Deze doos is gemaakt door een timmerman uit Bleiswijk.

Medaille

Een medaille voor iemand die 18 kilometer had gewandeld in 1968.

Medaille Prins Willem-Alexander 27 april 1967

Deze medaille was voor de geboorte van Prins Willem-Alexander op 27 april 1967.

Leesboekje

Een leesboekje voor op school.